

20. leden 2019 - Dolní Břežany

Je neděle a už se těšíme na společný výlet . Škoda, že se nepokazilo počasí. Včera – tedy v sobotu bylo tak krásně – sice mrazivo, ale sluníčko krásně svítilo. Dnes je ta pravá, hnusná inverze. Sice něco málo pod nulou, ale pocitově určitě mínus 10.

Ale to nevadí. Jedeme jen kousek – do Dolních Břežan . Nejdříve nakoupíme u nás v Kamenici v Bille – mají totiž zlevněný fernet. A pak už jsme za pár minut v Břežanech. Auto parkujeme hned naproti obecnímu úřadu za zámkem.

A samozřejmě – úplně nejdříve něco málo o tomto městečku.

Název Břežany označuje ves, jejíž obyvatelé žijí na břehu, což odpovídá poloze na okraji strmého údolí. Obec Horní Břežany neexistuje. Označení Dolní mělo obec odlišit od Břežan u Lešan nedaleko Neveklova v 17.století, kdy obě obce patřily k panství Pavla Michny z Vacínova. Při zavedení obecního zřízení v roce 1850 nesla obec název Břežany, ale od roku 1880 je uváděna jako Dolní Břežany.

Obcí protéká Břežanský potok, který je pravostranným přítokem Vltavy. Pod obcí potok protéká Břežanským údolím. Žije zde přibližně 4 000 obyvatel. Obec v druhé dekádě 21. století začala velmi rozvíjet v oblasti nové výstavby, ta stará se zároveň rekonstruovala. Vznikají zde nové architektonicky kvalitní stavby vzbuzující další zájem architektů i veřejnosti, jako například zdejší Sportovní hala, nebo hřbitov.

Parkujeme na náměstíčku, kde na jedné straně stojí již zmíněný úřad, naproti stojí obrovský moderní komplex Laserového centra a z další strany náměstí rámuje novotou se skvící zámek s budovou místního Olivova pivovaru. My se jdeme úplně nejdříve projít kolem zámku- a zde je jeho historie.

Na místě dnešního zámku tehdy stála tvrz. Od roku 1356 až do husitské revoluce byly Břežany v držení zbraslavského kláštera. Roku 1420 byly Břežany dobyty husity pod vedením Jana Žižky z Trocnova, husité předali ves svému stoupenci, pražskému konšelovi Jankovi Frelichovi. Po skončení husitských válek zastavil císař Zikmund brežanský statek Janu

Benedetovi z Neštin. Jeho syn pak koupil obec od zbraslavského kláštera. Janovi potomci ji vlastnili až do poloviny 16. století. A vznikl zde zámek – ten pak střídal mnoho majitelů.

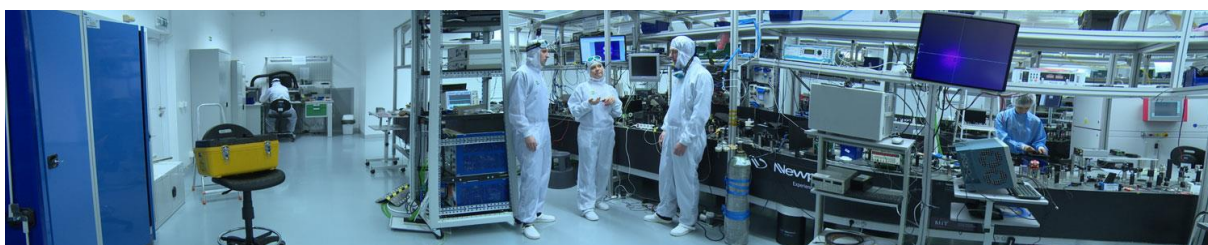
Zámek i dnes tvoří dominantu obce. V letech 1885 až 1887 byla v areálu zásluhou arcibiskupů Bedřicha Josefa Schwarzenberga a Františka Schönborna vybudována pseudorománská kaple sv. Maří Magdaleny. V době působení arcibiskupa Františka Kordače navštívily sídlo významné osobnosti. V roce 1919 se zde konala schůze ministerské rady a navštívil je prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Od 13. června 1919 tu sídlilo italské velvyslanectví. V letech 1960 až 1992 užívalo stavbu ministerstvo vnitra, které v komplexu vybudovalo cvičné prostory pro takzvané červené barety. V roce 1992 byl zámek bezúplatně převeden do vlastnictví obce a později vrácen v restituci římskokatolické církvi. Dnes je památka ve vlastnictví pražského arcibiskupství a je veřejnosti nepřístupná, neboť v ní probíhá přestavba na dům pokojného stáří. **A tohle není PRAVDA - ze zámku si církev udělala luxusní hotel s ještě luxusnější restaurací – s horentními cenami !!**

Kaple je samozřejmě zavřená, takže se podíváme do dvora projdeme se kolem - i teď v zímě - upravené zahradě a pokračujeme s prohlídkou. Do pivovaru nejdeme – jednak má ještě zavřeno a na pivo je zima. Snad až se budeme vracet.

Hned vedle zámku stojí dvě vědecká centra, která byla vystavěna ze zdejších historických budov. Na půdě bývalého zemědělského zázemí zde bylo vystavěno laserové centrum za

necelých 7 miliard korun, které provozuje nejsilnější laser na světě. Kromě toho je zde také vědecké centrum HILASE.

V září 2018 navštívil Dolní Břežany indický prezident Ram Nath Kovind v rámci návštěvy České republiky. A to kvůli laserovému centru, v kterém pracují také indiští vědci.

Pomalu jdeme kolem tohoto obrovského komplexu a opouštíme obydlenou část městečka.

Pomalu jdeme kolem tohoto obrovského komplexu a opouštíme obydlenou část městečka.

Procházíme kolem hřiště a tenisových kurtů a po několika minutách už před sebou vidíme kulaté kamenné zdi unikátního hřbitova.

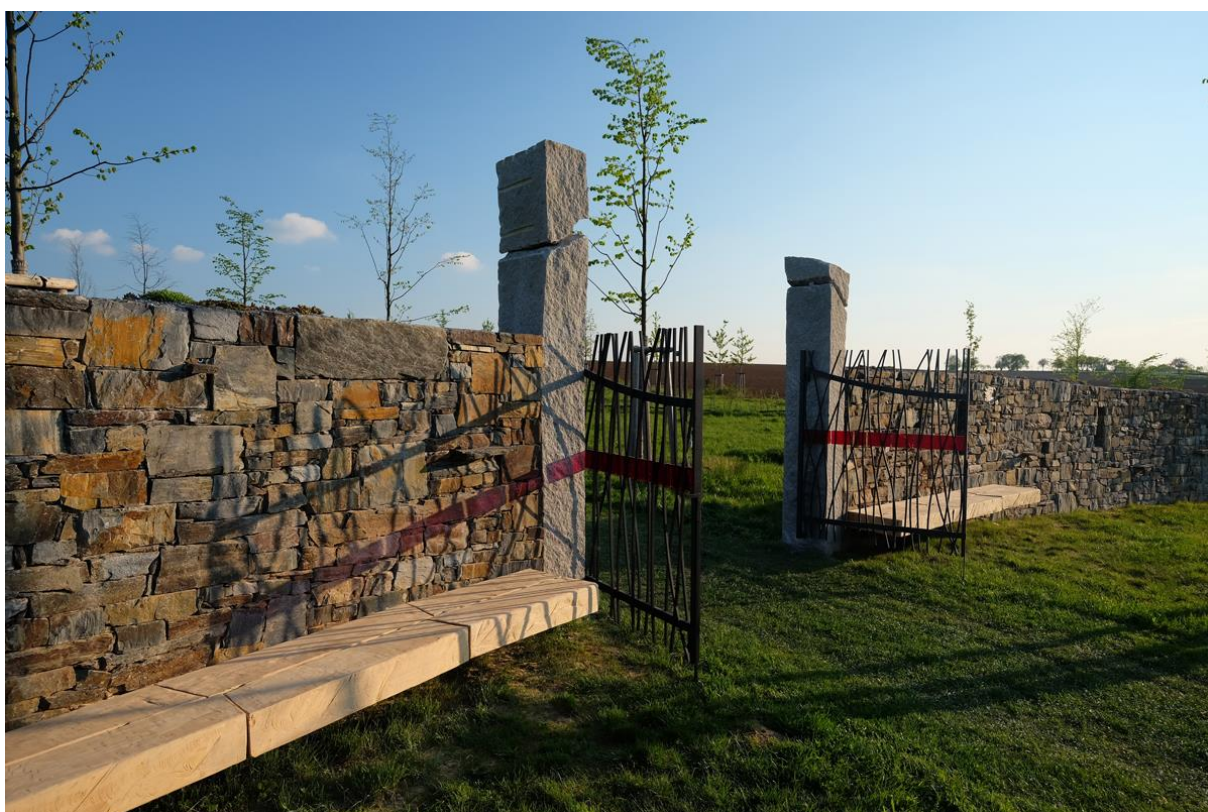
Nový hřbitov v Dolních Břežanech tvoří přirozenou součást komponované krajiny. V roce 2017 byl oceněn Národní cenou za architekturu. Získal 1. místo v kategorii krajinná architektura. Hřbitov slouží veřejnosti od května 2016.

Samotný hřbitov je situován kolem středu kříže tvořeného dvouřadou lipovou alejí.

Přírodní hřbitov je vymezen kamennými zídkami a habrovými stěny, které mají tvar kruhových výsečí a stáčí se kolem středu kříže. Tvar kruhu je odjakživa ve všech náboženstvích. Znamená, že něco opakovaně vzniká a zaniká. Stromořadí ve tvaru kříže je pak křesťanskou symbolikou. Na tyto zdi navazují čtyři uzamykatelné kovové brány se skleněnou výplní. S ohledem na místní historii nese projekt multikulturní symboliku a snoubí se tu keltské i křesťanské motivy.

Velkou dominantou hřbitova je kruh uprostřed, tvořený kamennou zídkou. V něm se pořádají obřady, a to nejen kvůli výborné akustice.

Autorem této kompozice je známý zahradní architekt Zdenek Sendler. V rámci tohoto projektu se podařilo vybudovat nejen hřbitov, ale také 4 hektary veřejné zeleně s parkovou úpravou, která bude sloužit občanům.

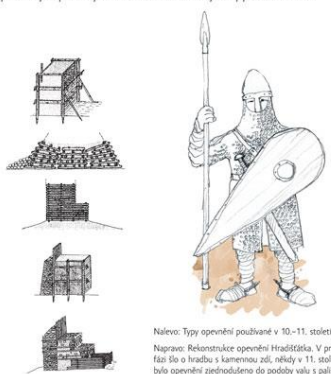
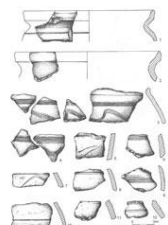
Procházíme kolem půlkruhových kamenných zdí a oceňujeme architektův nápad – je to sice hřbitov, ale přesto pozitivní místo.

Kousek za hřbitovem přejdeme silnici a ocitneme se v lese. Jsem na zelené TZ. Zde je informační tabule, která nám říká, že zde na vrchu Hradišťátka bývalo raně středověké

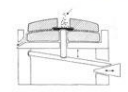
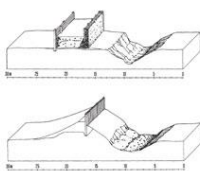
Hradiště u Dolních Břežan. Plán hradiště.
 1,2 - archeologické sondy; A - plocha zkoumaná geofyzikálně a geochemicky; B - původní brána;
 C - novodobý vstup

Nalevo: Typy opevnění používané v 10.–11. století.
Napravo: Rekonstrukce opevnění Hradištětka. V první fázi šlo o hradu s kamennou zdí, někdy v 11. století bylo opevnění zjednodušeno do podoby valů s palisádou.

Rekonstrukce opevnění.

Nákres mlýnu (žernovu) na obilí.

Vertikální tkalcovský stav,
vlákna jsou zatížena hliněný
závažími.

Fragmenty keramiky z Hradišátka.
Keramický hrnec z 10. století.
Nákres raně středověké hrnčířské
pece.

Bronzové záušnice, stříbrné perly a bronzová ozdobná schránka na amulety. Nálezy nepocházejí z Hradištětátka, ale odpovídají danému období.

Jednoduchý prostorový opevnění areál nepřesahuje rozlohou dva hektary. Opevnění byl původně po celém obvodu, fortifikace se ale z větší části dochovala jen v podobě ostré obvodové hrany. Pozůstatky opevnění jsou nejlépe patrné na jižní, zvláště ale na přístupné východní straně.

Dřevohlinitá hradba je zachována v podobě valu převyšujícího okolní terén asi o 2,5 metru. Původně byl mnohem vyšší a dosahovala šířky asi 5 metrů, v jejím těle stála mohutná, na suchu kláděná ze a její obranné účinky umocňovaly hluboký příkop.

Boleslavské denáry

[illegible]

Pevnost vznikla patrně v desátém století za vlády Boleslava I. nebo jeho syna Boleslava II. Hradiště střežilo cestu Břežanským údolím ke zbraslavskému brodu. Do dnešních dnů se z opevnění zachovaly jen obvodové hrany. Na informačním panelu je zobrazena rekonstrukce opevnění.

A jdeme dále po zelené. Držíme se stále nad Břežanským údolím. Ujdeme asi kilometr a zdá se nám, že jdeme špatně - měly bychom se totiž skoro hned po překročení silnice vracet do města - a zatím jdeme stále směrem k Vltavě. Nedá se nic dělat – musíme se vrátit - a samozřejmě, hned jak se dostaneme zpět k silnici, vidíme, kde jsme se spletli. Přehlédly jsme nenápadnou a hlavně vůbec NEOZNAČENOU cestičku. Teď jsme si jisté, že jdeme správně.

Sešupajdíme stezkou z dost prudkého kopce, který vede listnatým lesem, narazíme na studánku. Je upravená zřejmě od nějakého turistického dětského oddílu. Děti studánku vyčistily a jsou zde i hrnečky k napití.

Lesem jdeme asi čtvrt hodinku- občas jdeme i po valech bývalého hradiště.

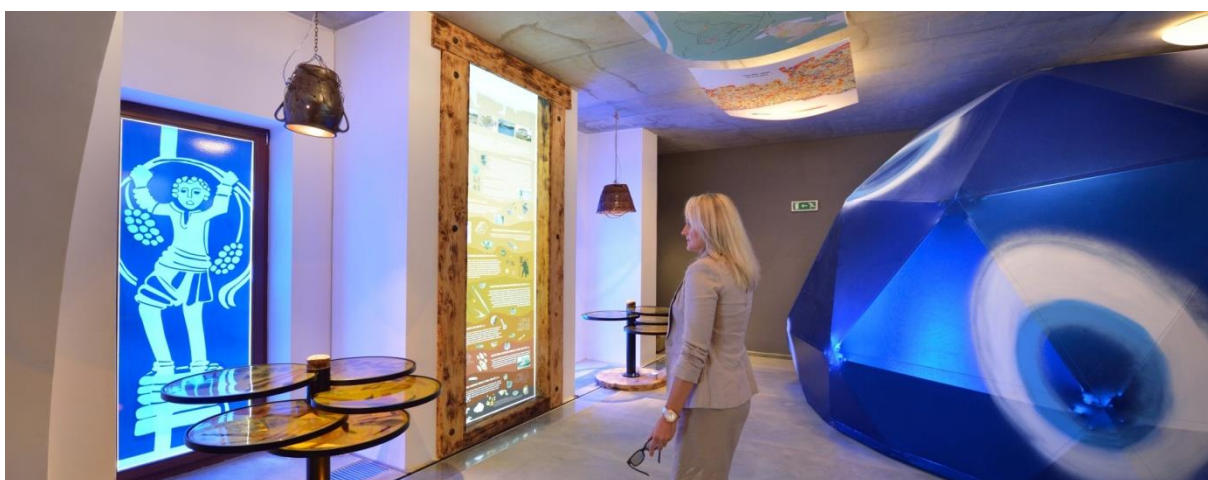
Vyjdeme z lesa a jsme opět v obytné čtvrti. Zabočujeme k dalšímu nádhernému modernímu objektu – z cedulí se dozvídáme, že jsme u Gymnázia , základní i mateřské školy se jménem Da Vinci. Děti i studenti to zde mají fakt mooooc pěkné.

Přecházíme kruhový objezd a po chvíli již stojíme před Informačním střediskem – je také nové .

Bereme si jen letáčky a nějaké info od místní slečny. Říká nám, že je zde naprosto skvělá netradiční expozice, která je věnována Národní kulturní památce Závist.

Naprosto unikátním a ústředním bodem expozice je tzv. ZÁVIST CAVE - multiprojekční zařízení, které je použito pro vizualizaci historických scén. Návštěvníci mají jedinečnou možnost projít se na několik minut po keltském hradišti a seznámit se s životem našich

předků. Na muzejní expozici navazují dva venkovní naučné okruhy, které návštěvníkům umožňují vnímat krajinu v jejím historickém kontextu. Jednotlivá zastavení jsou rozšířena o virtuální prohlídky doprovodných materiálů prostřednictvím QR kódů. Musíme sem vzít i děti – až budou prázdniny.

A z IC ještě honem na další okraj městečka – míříme k nové sportovní hale- ta získala nominaci na Českou cenu za architekturu 2018

Hala naprosto úžasně zapadá do zdejší lokality - mají zde prostě naprosto úžasné architekty!

Po procházce kolem haly a nakouknutí do jejího interiéru, se vracíme zpět k Info centru, přecházíme ulici a to již jsme na novém náměstí obce. Náměstí je také naprosto nové, čisté, vzdušné, prostorné. Moc se nám zde líbí.

A ke slovu se hlásí i žaludek. Zrovna jdeme kolem restaurace a kavárny s názvem Pohoda. Tak proč bychom si také nějakou tu pohodičku nedaly i my. Pivečko se plzeňské a menu také dobré – kuřecí prsíčka s výbornou omáčkou a opékané brambůrky. Bylo to opravdu příjemné zastavení.

Po občerstvení se projdeme po upraveném náměstí a za ním je také nádherný prostor zeleně. Místo smetiště a navážek zde vznikl šestihektarový keltský park. Součástí parku, který navazuje na náměstí, jsou tři vodní plochy, dvě dětská hřiště, amfiteátr a skatepark. Autorem areálu je zahradní architekt Zdeněk Sendler. Ten vnesl do parku trochu mystiky. Na ploše jsou proto rozmístěné kamenné kvádry, dřevěné trámy a také keltský kříž.

Nestačíme se dívat a obdivovat. Park je obrovský – jdeme kolem upravených rybníků i sportovišť. No prostě - V Dolních Břežanech je opravdu krásně. A pravděpodobně je zde i radost žít.

Kolem druhé rybníka se vracíme opět na kruhový objezd a odtud je to jenom skok zpět k našemu autu. Jsme opět u radnice – a zde ještě další překvapení - na malém náměstíčku je

fontána – a před ní mechanické hodiny. Je to tzv. Fontána času. A protože v Břežanech starostuje jaderný fyzik Věslav Michalik, tak to byl i on, kdo fontánu vymyslel. Hodiny tvoří otáčející se ocelový válec, jež se otočí jednou za dvanáct hodin. Svislá ryska na válci ukazuje středoevropský čas. Je přerušena oválným otvorem, ze kterého vychází světelný paprsek dopadající na obrubu kašny s číslicemi. Kromě středoevropského času ukazuje fontána i „sluneční čas“.

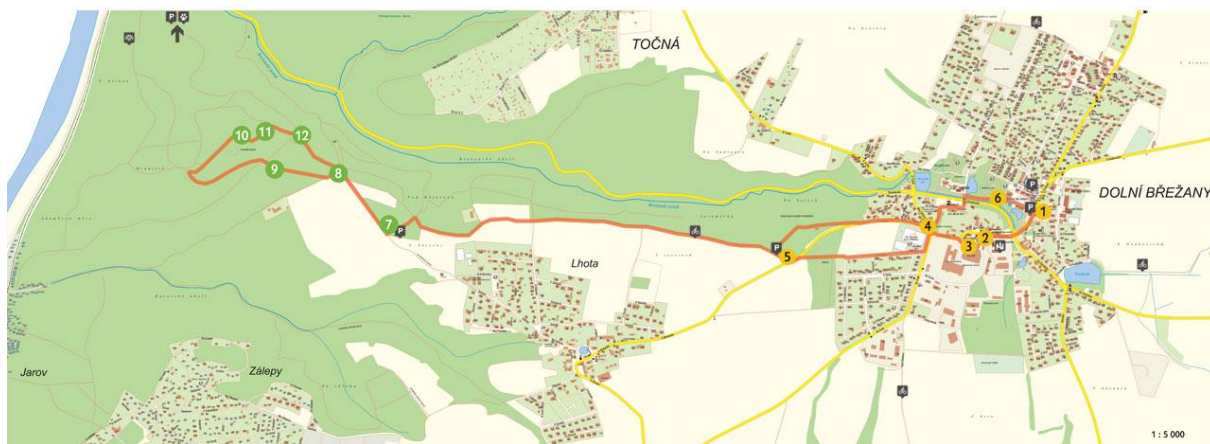
Zkrátka - zdejší architektura je hodně futuristická a vypůjčuje si z mnoha stylů. Vlastně jsme byly opravdu na návštěvě a výletu ve „městě 21. století“.

A až sem půjdeme s dětmi, tak určitě nezapomeneme navštívit i zdejší Olivův pivovar.

NAUČNÁ STEZKA

OKRUH HRADIŠTĚ ZÁVIST

- 7. ROZCESTÍ U LHOTY
- 8. PŘEDHRADÍ A KELTSKÁ ŘEMESLA
- 9. HLAVNÍ BRÁNA
- 10. NÁBOŽENSKÉ PŘEDSTAVY V DOBĚ KELTŮ
- 11. OPPIDUM – KELTSKÉ "MĚSTO"
- 12. BRÁNA OPPIDA A SLOVANSKÉ POHŘEBIŠTĚ

- Parkoviště
- Archiepiskupský altán s výhledem
- ZOO koutek v Břežanském údolí
- Zámek – renesanční dvoupatrová čtyřkřídlá budova v rekonstrukci (2015–2018)
- Cyklostezka

Pro návštěvníky Dolních Břežan jsou připraveny dva okruhy naučných stezek, které seznamují se zdejším osídlením v dávných dobách. První okruh vede obcí a poutavou formou popisuje stavby od doby kamenné, přes osídlení Kelty až po raně středověké hradiště. Druhý okruh začíná na rozcestí za obcí Lhota a vede nejvýznamnějšími lokalitami Národní kulturní památky Závist. Jednotlivá zastavení jsou rozšířena o virtuální prohlídky doprovodných materiálů prostřednictvím QR kódů. Obě trasy nabízí dětským návštěvníkům možnost získat odměnu za splnění úkolu. Na každé informační ceduli je trojrozměrný model mince. Za obkreslení všech mincí na podklad, který je k dispozici v regionálním informačním centru, získají děti odměnu.

OKRUH OBČÍ

- 1. INFOCENTRUM – KDO TU BYDLEL?
- 2. CO TU BYLO?
- 3. ARCHEOLOGICKÉ METODY
- 4. OSÍDLNÍ V DOBĚ KAMENNÉ A BRONZOVÉ
- 5. RANĚ STŘEDOVĚKÉ HRADIŠTĚ
- 6. KELTOVÉ V DOLNÍCH BŘEŽANECH